Należność pocztowa uiszczona ryczałtem

Grodno Środa 2 Września 1931 r.

Starostwo Grodzkie Białostockie
Egzemplarz obowiązujący.
Nakład 2000 egz.
Dnia 2/IX 1931 r.

Cena 15 gr

GŁOS ZIEMI GRODZIENSKIEJ

GAZETA REGJONALNA

Wychodzi codziennie oprócz dni poświątecznych.

Rok I

Redaktor naczelny: JAN WALEWSKI

Nr. 53

Ś. p. Tadeusz Hołówko

Od dalekich stopów turkiestańskich, z podnóża gór strzelistych, niedostępnych, z niewoli udręk beznadziejnych — długą, mozolną drogą walki szedł do Ojczyzny.

Wszędzie, gdzie w świętem dziele walk o wolność trzymała straż żarłoczna śmierć—był.

Przez labirynty konspiracji—przeszedł.

Frontów bojowych linja śmierci—pokonał.

Z kurzawy wojny bolszewickiej—ranny, lecz wrócił.

I nagle dziś, w wolności słońcu, w dni spokoju, morderczej kuli padł ofiarą.

Zbrodnia! Czasy nasze nie mają zbrodni równie strasznej, równie potwornej, równie niezrozumiałej. Bo jeśli we wszelkim czynie ręki ludzkiej a więc i w zbrodni jest jakaś logika, jakaś przyczyna i jakowyś cel—to daremnie sililby się umysł nasz na znalezienie celu, który kazał dwu opryszkom targnąć się na życie Tadeusza Hołówki.

Wszystko co pod tym względem wyprodukować może nasza wyobraźnia jako domysł — nie zaspakaja elementarnego poczucia logiki i sensu.

Nawet po dzień dzisiejszy wstrząsające zabójstwo wielkiego Jaurès'a znajdowało argumentację w potężnem kłębowisku uczuć obudzonych przez wybuch wielkiej wojny. Lecz targnięcie się—według powszechnego mniemania przez dwóch Ukraińców—na życie człowieka, który był niezmordowanym chorążym idei pojednania i braterstwa różnoplemiennych obywateli Rzeczypospolitej, który pragnął szczęścia dla t. zwanych mniejszości narodowych w naszem państwie i który naprawdę, głęboko i szczerze kochał naród ukraiński, krzewiąc dień miłość wokół siebie — ta zbrodnia dokonana w dobie pokoju i ran kojenia, pozostanie dokumentem zwyrodnienia duszy zamachowców tak straszliwego, że instynkt moralny społeczeństwa, zarówno polskiego jak ukraińskiego, musi doznać głębokiego wstrząsu.

Ta zbrodnia nie może pozostać bez następstw. Muszą być wyniszczone wszystkie kryjące się w ciemniach konspiracji komórki deprawacji dusz młodzieży ukraińskiej, która wydaje tak straszliwe, tak niecofnione, tak bestjalskie w swej treści moralnej, owoce. Obojętne jest, czy zło raz posiane krzewi się teraz według planu i woli siewców, czy obraca się nawet przeciw ich zamierzeniom. Społeczeństwo ukraińskie, ono w pierwszym rzędzie, musi wydać mu stanowczą walkę, jeśli nie chce wziąć na swe sumienie i na swój rachunek polityczny krwi, bezcennej dla nas krwi, Tadeusza Hołówki.

Była to najsilniej, najgłębiej z duchem narodu naszego spokrewniona krew wspaniałych rycerzy. Prosty, skromny, serdeczny, bezpośredni, odważny, gotów zawsze walczyć i narażać się w imię wiary swego sumienia, bezkompromisowy w służbie publicznej i w życiu prywatnem —bez zmazy i bez skazy,—oto jakiego człowieka wyrwały z naszych szeregów kule morderców.

Wielka wewnętrzna szlachetność na podkładzie uczuciowym, w połączeniu z odwagą i temperamentem, stwarzają wielkich ideologów i wielkich idealistów zarazem. Tadeusz Hołówko łączył w sobie te dwie świetne wartości,—był ideologiem i idealistą. Dlatego nie mógł nigdy pobłądzić w życiu. Ponieważ zgodnie ze swą naturą nie mógł nie słuchać głosu swego kryształowego i czułego sumienia, — posiadł sugestywną siłę wiary i szczerości we wszystkiem co czynił.

W społeczeństwie, w którem odwaga cywilna należy do cnót zaniedbywanych, Hołówko był nieladwie rewelacją. Odwaga jego sięgała granic bezwzględności, nawet wobec samego siebie. W ustawicznem poszukiwaniu prawdy, wspinając się na wyższy ku niej szczebel, nie wahał się wystąpić przeciw wczoraj jeszcze popełnianym błędom. Nie zatrzymywał się na progu małostkowej wstydliwości korygowania samego siebie. Szedł bowiem ciągle naprzód, był w nieustannym rozwoju — widział jeszcze przed sobą rozległą przyszłość, sposobił swego ducha do przeznaczeń, które mu gotowała.

W takim oto momencie padł.

Strasznej, niepowetowanej straty jaką jest dla Polski jego śmierć tragiczna, nie zdoła wyrazić w tej chwili pióro w rękach odurzonego okrutnym ciosem przyjaciela. Nie zdoła też przewidzieć plonów, które wzejdą z ofiary jego życia młodego, w służbie najszczytniejszym ideom położonego.

Te pewne, że plony te będą. Padł bowiem człowiek, który był ideą, a idea nie zginie. A wraz z nią wzrastać i trwać wiecznie będzie pamięć o jej najświetniejszym chorążym i o najpiękniejszym człowieku naszego pokolenia, którego ugodziła zbrodnia dlatego chba, że był za piękny.

Wojciech Stpiczyński.

Pogrzeb ś. p. Tadeusza Hołówki

Wielka manifestacja żałobna całego narodu

(Telefonem od własnego korespondenta).

WARSZAWA, 1.9. Pogrzeb ś. p. Tadeusza Hołówko był wielką manifestacją żałobną, jakiej dawno Warszawa nie widziała.

Już na godzinę przed rozpoczęciem uroczystości, t. j. o godz. 14, na przestrzeni całej długości ulicy Widok, czołem ku ul. Marszałkowskiej, zebrały się i ustawiły oddziały P. W. i wojska, biorące udział w pogrzebie w mundurach i z bronią. Na placu przed dworcem Głównym od strony Al. Jerozolimskich ustawiła się kompanja honorowa 30 p. strzelców kaniowskich z orkiestrą, jako eskorta honorowa, należna kawalerowi „virtuti militari". Za wojskową kompanją honorową zebrały się i ustawiły w rozwiniętym szeregu poczty sztandarowe wszystkich organizacyj, biorących udział w kondukcie, za sztandarami, zaś wszystkie delegacje z wieńcami. Ulice zaległy szczelnie tłumy publiczności.

Wagon żałobny ze zwłokami ś. p. Tadeusza Hołówki przybył na dworzec Główny punktualnie o godz. 15. Na peronie zwłok oczekiwała rodzina zmarłego i grono najbliższych przyjaciół, rząd in corpore, marszałków Sejmu i Senatu, członków obu izb ustawodawczych, korpus dyplomatyczny i wyższych urzędników Ministerstwa Spraw Zagranicznych, do grona których zmarły należał przed objęciem mandatu poselskiego.

Po zdjęciu trumny ze zwłokami z wagonu, pierwsze przemówienie na peronie dworca wygłosił ks. superintendent Skierski, poczem przyjaciele zmarłego wnieśli trumnę do ustawionego przed dworcem karawanu.

W tym momencie kompanja honorowa sprezentowała broń, poczty sztandarowe zaś pochyliły sztandary.

Czoło konduktu otwierała kompanja honorowa z orkiestrą, za nią szły poczty sztandarowe i delegacje z wieńcami, oddziały P. W. itd

Za karawanem postępowała najbliższa rodzina zmarłego, przyjaciele, następnie rząd in corpore wraz ze wszystkimi podsekretarzami stanu, marszałkowie izb ustawodawczych, korpus dyplomatyczny, posłowie i senatorowie, wreszcie organizacje społeczne, zawodowe i narodowościowe, a za nimi straż porządkowa i zwarte oddziały związków i stowarzyszeń.

Kondukt przeszedł ul. Marszałkowską, Wierzbową, Bielańską, Tłomackiem, Leszmem do ul. Młynarskiej, zatrzymując się przed bramą cmentarza ewangelickiego.

Trumnę z karawanu na miejsce spoczynku nieśli przyjaciele zmarłego. Nad mogiłą zostały wygłoszone przemówienia w imieniu rządu BBWR, oraz organizacyj społecznych i narodowościowych.

Szczegółowe sprawozdanie podamy w jutrzejszym numerze.

Echa genewskie mordu truskawieckiego

Przemówienie posła Pimonowa

GENEWA, 1.9. Na wczorajszem posiedzeniu kongresu mniejszości narodowych poseł Pimonow w imieniu Rosjan z Polski wygłosił przemówienie, w którem zawarł tekst rezolucji, przedłożonej kongresowi do uchwalenia, do czego jednak prezydjum kongresu nie dopuściło.

Przemówienie posła Pimonowa brzmi:

— Zabieram głos, aby oświadczyć, jak dalece jesteśmy poruszeni wiadomościami, które nadeszły ze Lwowa, a które wskazują nam, jak dalece nienormalne są stosunki międzynarodowe Europy, oraz nieszczęsne metody, używane w nich dotychczas. Wiadomości te donoszą nam o zamordowaniu przez terorystów wybitnego polityka polskiego, dla którego sprawa pokojowego porozumienia między narodowościami stała się głównym celem jego życia. Zmarły był posłem do Sejmu i wiceprezydentem polskiego Instytutu dla Spraw Mniejszościowych. Był uważnym obserwatorem spraw naszego kongresu i był też obecnym na jednym z naszych zebrań w Genewie.

Akt gwałtu, skierowany przeciw człowiekowi tej wartości, który był czynnikiem uspokojenia w dziedzinie, która jest nam tak bliska, nie może nas nie wzruszyć. Sądzę więc, że naszym obowiązkiem jest, aby zebranie nasze wyraziło jak najsurowsze potępienie dla tego rodzaju metod walki, które są wręcz przeciwne duchowi naszej działalności w Genewie.

Przemówienie to zostało powitane oklaskami zebranych. Wielkie wrażenie wywołały na kongresie wiadomości o wrzeniu wśród ludności polskiej we Wschodniej Małopolsce, naskutek zamordowania ś. p. Hołówki. Prezydjum kongresu zainteresowało się odezwą województwa lwowskiego wzywającą ludność do utrzymania spokoju.

Nabożeństwo żałobne w Genewie.

GENEWA, 1.9. Dziś rano odbyło się nabożeństwo żałobne za duszę ś. p. Tadeusza Hołówki. W nabożeństwie żałobnem wzięły udział cała kolonja polska oraz obecna w Genewie delegacja Polski z p. min. Zaleskim i stałym delegatem Rzeczypospolitej Polskiej przy Lidze Narodów, min. Sokalem, na czele.

Kondolencje Ukraińskiego T-wa w Równem

WARSZAWA, 1.9. W dalszym ciągu napływają kondolencje i wyrazy współczucia z powodu zgonu ś. p. Tadeusza Hołówki. Między innemi nadeszła następująca depesza od Ukraińskiego T-wa w Równem—„Ukraińskie T-wo przesyła wyrazy najserdeczniejszego współczucia z powodu tragicznej śmierci przyjaciela naszego narodu i członka honorowego naszego T-wa, ś. p. posła Tadeusza Hołówki.

Prezes St. Skrypnyk, poseł".

Kondolencje min. Pierackiego

WARSZAWA, 1.9. Pan minister Spraw Wewnętrznych Pieracki nadesłał na ręce wdowy po ś. p. T. Hołówce następującą depeszę: „Wyrazy szczerego współczucia z powodu niepowetowanej straty przez zgon ś p. męża Pani przesyła

min. Pieracki".

800 samolotów na manewrach

RZYM. Nad miastem Molland miały miejsce olbrzymie manewry lotnicze, w w czasie których 800 ciężkich płatowców wykonało techniczny atak na miasto i obronę.

Pomimo obrony ze strony artylerji przeciwlotniczej i obronnych eskadr myśliwskich, dowództwo manewrów uznało, że miasto w tych warunkach w razie wojny musiałoby zostać doszczętnie zmiecione z powierzchni ziemi w ciągu pół godziny.

Autobus wpadł w przepaść

LUGO. Straszliwa katastrofa autobusu zdarzyła się na drodze do miejscowości St. Maria del Borgo

Autobus napełniony podróżnymi stoczył się w przepaść głęboką na przeszło 20 metrów. 12 podróżnych poniosło śmierć na miejscu, pozostałych zaś 5 jest ciężko rannych.

Sowiecka teza paktu o powszechnej nieagresji ekonomicznej

GENEWA, 1.9. Wczoraj rano o godz. 11-ej rozpoczęło się w sali pałacu Ligi Narodów posiedzenie podkomisji dla koordynacji spraw ekonomicznych. Brał w niem udział także minister Zaleski. Przewodniczącym został obrany luksemburski delegat Bloch.

Ku ogólnemu zdumieniu posiedzenie podkomisji uznano za poufne. Dowiadujemy się jednak, że podkomisja nie zajmowała się ustalonym poprzednio porządkiem dziennym, lecz zakończyła posiedzenie bardzo prędko, odraczając się do popołudnia, celem wysłuchania przemówienia Litwinowa, który ma przedstawić swoją tezę o pakcie powszechnej nieagresji ekonomicznej.

Obniżka pensyj urzędniczych w Anglji

LONDYN. 1.9. Wśród zarządzeń oszczędnościowych, definitywnie przyjętych w dniu wczorajszym na posiedzeniu gabinetu, wymienić należy obniżkę poborów członków gabinetu, urzędników państwowych, sędziów i członków parlamentu.

Otwarcie 64 sesji Rady Ligi Narodów

GENEWA, 1.9. Szwajcarska Ajencja Telegraficzna donosi: Dziś o godz. 11 rano otworzona została 64 sesja Rady Ligi Narodów.

Za knowania -- deportacja

LOBITO (Angola), 1.9. Dn. 29 lipca r. b. krążownik „Republika" zabrał na pokład 200 osób, deportowanych z Angoli na wyspę Timor.

Wśród deportowanych znajdowało się 80 europejczyków, skazanych na deportację za uprawianie akcji, dążącej do przewrotu politycznego.

Z Międzynarodowych Zawodów Strzeleckich we Lwowie

W międzynarodowych Zawodach Strzeleckich Myśliwskich i Łucznych udział bierze między innemi liczna delegacja Finlandji. Na zdjęciu naszem widzimy członkinię delegacji p. Vassastierna, oddającą strzał z karabinu.

Mordują dygnitarzy sowieckich

MOSKWA. Na dworzec Kazański w Moskwie zajechało auto, z którego wysiadło dwóch wojskowych z ciężkim bagażem. Wojskowi ci udali się na peron, pozostawili bagaż oświadczając, że wkrótce powrócą, poczem odjechali.

Po dłuższej nieobecności wojskowych agenci G.P.U. zainteresowali się zawartością bagażu, odkryli go i z przerażeniem stwierdzili, iż znajdowały się tam zwłoki jednego z wyższych wojskowych sowieckich.

Z życia naszego województwa

Wspomnienie pośmiertne pamięci przedwcześnie zgasłego Bojownika Niepodległości

Grodno 2 września 1931 r.

Straszną, tragiczną wieść rozniosły pisma po całej Polsce; z rąk terorystów ukraińskich padł zdradziecko, z tyłu, zamordowany młody i powszechnie ceniony działacz polityczny i społeczny ś. p. Tadeusz Hołówko.

Nie będę tu poruszał zasług zmarłego, ani wyliczał Jego prac na niwie państwowej,—znane one są dostatecznie całemu społeczeństwu. Domniemany jednak fakt, podany przez wszystkie komunikaty prasowe, iż sprawcami mordu byli członkowie bojówki ukraińskiej, zmusza mnie do napisania tych kilku słów.

Miałem zaszczyt za czasów studenckich w Petersburgu współpracować ze Zmarłym w organizacjach niepodległościowych i pamiętam, jak przed osiemnastu laty w rocznicę zgonu wielkiego poety ukraińskiego Tarasa Szewczenki my, studenci-Polacy, pod wodzą ś. p. Hołówki wspólnie z ukraińcami i innymi „inorodcami", chociaż rozpędzani kolbami i nahajami przez kozaków i policję, dotarliśmy jednak do Soboru Kazańskiego w Petersburgu i tam wysłuchaliśmy nabożeństwa żałobnego, niemal przemocą wymuszonego na jakimś przygodnym duchownym.

Lecz nie tylko w tej demonstracji wykazał Zmarły swe sympatje ku Ukraińcom; cała znana Jego działalność w tajnych organizacjach w Petersburgu, a następnie znana już całemu społeczeństwu jawna działalność Zmarłego w wolnej Ojczyźnie nacechowane były dążeniem do utrwalenia na zasadach równości i braterstwa współżycia Polaków z Ukraińcami, współżycia, którego wszak nie stworzył sztucznie rok 1917—1919, ani traktaty Wersalski i Ryski, lecz stworzyła historja w tysiącletniem zazębieniu się dwóch bratnich szczepów słowiańskich.

W świetle tej działalności Zmarłego, ponurą tragiczną ironją jest śmierć Jego z rąk tych, dla dobra których poświęcił On ostatnie swoje wysiłki w pracy politycznej.

Jak niegdyś huk dział nad Żółtemi Wodami, tak oddane przez obłąkańców do Zmarłego wystrzały rozpoczynają nową epokę w życiu Polaków i Ukraińców. Krew ś. p. Tadeusza Hołówki padła między dwa narody. Czy ta krew przyjacielska pozostanie wieczną, niezatartą plamą Kainową na honorze narodu ukraińskiego, czy też będzie tym cementem, który przywróci dawną trwałą spójnię i zgodę polsko-ukraińską—zależy od uczciwości i dojrzałości politycznej społeczeństwa ukraińskiego.

Przez ustosunkowanie się do tej zbrodni i jej sprawców społeczeństwo ukraińskie wykaże Polsce i całemu światu cywilizowanemu, czy chodzi mu o wolność obywatelską, czy też jedynie o wolność mordu i krwi, jak hajdamakom Gonty i Żeleźniaka.

Obłąkani bojowcy ukraińcy zamordowali szczerego przyjaciela swego narodu. Myśmy stracili dzielnego szermierza niepodległości i potęgi naszej Ojczyzny, który całe swoje młode życie poświęcił pracy dla niej i zginął, jak przystało na prawego bojownika wielkiej idei.

Cześć Jego pamięci!

Konstanty Terlikowski.

Wyjazd delegacji Fidac'u polskiego do Pragi

Na XII-ty kongres Fidac'u, który odbędzie się w dniach od 30-go sierpnia do 8-go września r. b. wyjechała w dniu 28 b. m. delegacja polskiej sekcji Fidac'u (Federacji Polskich Związków Obrońców Ojczyzny) pod przewodnictwem prezesa generała dr. R. Góreckiego. Zdjęcie nasze przedstawia delegatów (od lewej): dr. Bolesława Kikiewicza, mjr. Edwina Wagnera, p. Julję Mazarakową, p. Henryka Rudowskiego, p. Celinę Rudowską, gen. dr. R. Góreckiego.

OSTROŁĘKA

Niezwykły talent konstruktorski w powiatowej mieścinie

W dniu wczorajszym w obecności przedstawicieli Woj. Komitetu L.O.P.P. p. insp. Lotnictwa i kpt. Zacharewicza-Święcickiego oraz Okręgowego Instruktora O.P.G. p. por. Szobaka odbył się pokaz modelu latającego przeznaczonego przez Wojewódzki Komitet L.O.P.P. na ogólno krajowy konkurs modeli latających. Model ten należy do grupy dowolnych o napędzie z gumy i jest wykonany przez p. Artemjewa Piotra ucznia Szkoły Rzemieślniczej w Ostrołęce. Wymieniony model o nadzwyczaj lekkiej wadze wykonał 6 lotów, przyczem na przestrzeni 132 m. osiągnął nadspodziewany wynik, a mianowicie przebył tę przestrzeń w czasie 22 sekund.

Należy zwrócić uwagę, że siła wiatru w chwili dokonania próby wynosiła około 4 m. na sekundę. Wynik powyższy świadczy o niezwykłych zdolnościach i zamiłowaniu młodego konstruktora, który przyjechał specjalnie ze swoim modelem z Ostrołęki na próbę do Białegostoku w celu uzyskania poparcia w zamierzonej dalszej pracy w dziedzinie konstrukcji samolotów.

Przypuszczamy, że czynniki miarodajne zechcą zwrócić uwagę na talent i zamiłowanie młodego konstruktora i zapewnić mu swą pomoc w dalszych studjach w tej gałęzi pracy technicznej.

WOŁKOWYSK

Ożywienie pracy społecznej

Pobudzone do życia przez pana starostę A. Kaczmarczyka organizacje byłych wojskowych, zaczynają na terenie Wołkowyska przejawiać swą aktywność i obok celowej pracy państwowej szerzą zamiłowanie do sportu strzeleckiego.

W krótkim czasie powstało aż 7 zespołów strzeleckich, w których reprezentowane są wszystkie Związki b. wojsk., a ponadto Kol. Przysp. Wojskowe, Związek Strzelecki, Związek Pocztowców i Policyjny Klub Sportowy.

Pierwsze strzelanie zespołów odbyło się w ubiegłą niedzielę z wynikiem: I miejsce zajęło Kol. Przysp. Wojskowe wybijając 392 punkty, II Związek Pod. 376 pt. III Zw. Leg 342 p.

Dobrze obmyślana impreza oprócz zachęty i szlachetnego współzawodnictwa dała impuls do dalszego rozwoju Towarzystwa Strzeleckiego i doskonalenia się w sztuce strzelania, to też już w następnem strzelaniu konkursowem, brało udział 10 zespołów i wyniki strzelania świadczą o wytężonej pracy zespołów. I miejsce przypadło Kol. Przysp. wojsk. 510 punktów II pol. Klub. Sport. 447 pkt. III Zw. Poczt. 439 pkt.

Strona organizacyjna konkursu była bez zarzutu.

Podkreślić należy, że przykład pana Starosty i wybitniejszych przedstawicieli miasta jak p. Korzona Nacz. Urz. Skarb. p. Kuziora insp. Szkolnego, burmistrza Kozubskiego, majora Dorobczyńskiego i innych, którzy żywo interesując się sportem—biorą czynny udział w strzelaniach, działa zachęcająco, tak, że tutejsze Tow. Strzeleckie, przy posiadaniu własnej strzelnicy, ma szerokie możliwości dalszego doskonalenia się w kierunku sportu strzeleckiego.

W dniu 23 b.m. nastąpiło uroczyste otwarcie boiska sportowego Kol. Przysp. Wojsk. w Wołkowysku Centralnym.

Artysta japoński w warszawskiej „Zachęcie"

Wernisaż nowego zespołu wystaw ściągnął w dniu 29 bm. do gmachu Zachęty liczne rzesze zaproszonych gości ze sfer rządowych i dyplomacji, świata artystycznego i kół rządowych stolicy. Uwagę zwracali przedstawiciele poselstwa i kolonji japońskiej w Warszawie, licznie przybyli na otwarcie wystawy swego rodaka mistrza Senryn Kirigaya. Ceremonji otwarcia dokonał ks. kardynał A. Kakowski i poseł japoński w Warszawie Hirayuki Kawai z małżonką. Wśród gości obecni byli: min. J. Jędrzejewicz, ambas. J. Laroche, Rajnold Przeździecki i wiele innych osób.

Zorganizowanie kółka amatorskiego

W sali Magistratu w Skidlu 27 sierpnia odbyło się organizacyjne zebranie Kółka amatorskiego przy miejscowym Zarządzie W.F. i P.W. Kierownikiem literackim Kółka, które ma stale występować na scenie amatorskiego teatrzyku w Skidlu został obrany kierownik miejscowej szkoły p. Jarocki. W Kółku bierze udział 20 osób. Pierwsza próba talentów aktorskich ma się odbyć na przedstawieniu w pierwszych dniach października.

Następna sztuka o charakterze patrjotycznym odegraną zostanie w rocznicę powstania listopadowego.

SKIDEL

Ulice zamienione w bajory

Skutkiem kilkudniowej ulewy na niezabrukowanych ulicach Skidla, jak Fabryczna, Oficerska i Rynek potworzyły się wielkie bajory, które zalały całkowicie wspomniane ulice. Nieposiadając nigdzie odpływu—woda dosięgła zabudowań ludzkich i wdarła się do mieszkań.

Magistrat przedsięwziął kroki zapobiegawcze, w celu odwodnienia ulic.

Ze świata

Jaskółki pokoju nad Rzymem

RZYM. W długo trwającym zatargu między Watykanem a Kwirynałem doszło wreszcie do porozumienia.

Szczegóły tego porozumienia trzymane są narazie jeszcze w tajemnicy.

Jako wyraz porozumienia ukazał się okólnik do władz politycznych i do policji, aby otworzyć wszelkie stowarzyszenia młodzieży katolickiej, które dotychczas były zamknięte. Dotyczy to zarówno organizacyj katolickich czysto włoskich, jak i o charakterze międzynarodowym, jak naprz. znanego stowarzyszenia katolickiego włosko-amerykańskiego t. zw. Rycerzy Kolumba.

Policja w szybkiem tempie dokonała zdjęcia pieczęci z drzwi lokalów zamkniętych poprzednio stowarzyszeń katolickich, przyczem klucze od tych lokali zostały wręczone przełożonym odnośnych organizacyj.

10 miljonów chińczyków w obliczu śmierci głodowej

MOSKWA. Agencja „Tass" podaje szczegóły katastrofy powodzi w Chinach.

Z 68 okręgów, według oficjalnego raportu rządu chińskiego, 45 najbardziej zaludnionych i bogatych okręgów znalazło się pod wodą.

Conajmniej 10 miljonów ludzi tych prowincyj znalazło się bez dachu nad głową, bez ubrania i bez pożywienia. Około 10 000 osób umarło już z głodu.

Takich ogromnych rozmiarów powodzi Chiny nie przeżywały od 500 lat. Sytuacja obecna jest znacznie poważniejsza, niż podaje prasa oficjalna chińska.

W prowincji Chian-Su, Anchnei jest przeszło 25 miljonów ludzi, których oczekuje śmierć głodowa.

Bank Francuski wyłożył do subskrybcji pożyczkę dla Anglji

PARYŻ. Bank Francuski podaje do wiadomości, że wyłożył do subskrybcji połowę transzy pożyczki dla Anglji w wysokości 20 miljonów funtów szterlingów. Pożyczka będzie gwarantowana przez Bank Francuski. Oprocentowanie przewidziano na 4 i pół procent, kurs emisyjny na 95.75.

Austrja musi zrezygnować z Anschlusu

PARYŻ. Wbrew wszelkim zaprzeczeniom z Berlina część dzisiejszej prasy paryskiej twierdzi w dalszym ciągu, że Austrja zrezygnuje oficjalnie z planu unji celnej z Niemcami.

„Le Journal" utrzymuje ponadto, że ancuski poseł w Wiedniu otrzymał ze rony wice-kanclerza, d-ra Schobera, już kilkakrotnie zapewnienie o zamiarze Austrji wycofania się z zamierzonej unji celnej.

„Le Temps" oświadcza, iż Francja jest zdecydowana odmówić Austrji wszelkiej pożyczki w razie, gdyby nie została poniechana myśl zawarcia unji celnej z Niemcami.

Zakończenie sezonu letniego w kolonji dziecięcej w Zajezierzu

W Zajezierzu pod Dęblinem odbyła się uroczystość zakończenia sezonu letniego, organizowanego przez Radę Szkolną m. st. Warszawy. Na uroczystość tę przybył reprezentant Pana Prezydenta Rzplitej p. m. Hubicki oraz dowódca O. K. I gen. Jaruszkiewicz, gen. Bończa-Uzdowski, wojewoda Paciorkowski. Ilustracja nasza przedstawia dekorowanie grupy dzieci pamiątkowemi żetonami przez p. min. Hubickiego.

Wieści z całej Polski

Zbiry hajdamackie hulają

Napad na ambulans pocztowy — Zerwanie linji telefonicznej Zamach na pociąg

STANISŁAWÓW. O godz. 14.30, dnia 31 b m. trzech niewykrytych osobników napadło na ambulans pocztowy pomiędzy Kołomyją a Peczeniżynem na terenie gminy Sobów. Napastnicy dali z tyłu kilkanaście strzałów, 4 kule ugodziły eskortującego ambulans posterunkowego policji państwowej Nowickiego w plecy, zabijając go na miejscu. Pocztyljon Ławczuk został trafiony w krzyż, a jadąca obok kobieta w nogę.

Pocztyljon, zaciąwszy konie, zdołał pomimo rany ujść przed napastnikami i doprowadził ambulans do Peczeniżyna. Przesyłki pocztowe nie zostały naruszone.

TRUSKAWIEC. Nocy dzisiejszej nieznani złoczyńcy dokonali nowego aktu terorystycznego, podcinając i przewracając 6 słupów telegraficznych, wskutek czego komunikacja została chwilowo przerwana.

WARSZAWA. Dnia 30 b. m. o godz. 21.50 na linji Sapieżanka—Włodzimierz najechał pociąg osobowy № 2441, idący z Sapieżanki do Włodzimierza, na słup telegraficzny, położony na szynach przez nieznanych sprawców.

Po zatrzymaniu pociągu i usunięciu przeszkody, pociąg ruszył w dalszą drogę. Uszkodzenia taboru, jak również wypadków z ludźmi, nie było.

Tragiczna śmierć motocyklisty

KATOWICE. Na szosie między Hebziem a Rudą miał miejsce nieszczęśliwy wypadek. Mianowicie motocyklista Piątkiewicz Ryszard, który podążał szybkiem tempem, usiłował przeniknąć się między dwoma wymijającemi się samochodami. Spostrzegłszy w ostatniej chwili, że to jest niemożliwe, nagle zahamował maszynę i skutkiem raptownego manewru został wyrzucony z siodełka wprost pod koła pędzącego samochodu, którym jechał dyrektor kopalni z Rudy, Pietrzykowski. Piątkiewicz rozbił sobie wskutek upadku głowę, a równocześnie został śmiertelnie przejechany przez auto. Wszelka pomoc okazała się spóźniona.

Do byłych oficerów i szeregowych 1 p.p. Legjonów

Wszyscy b. oficerowie i szeregowi 1 p. p. Legjonów z okresu wojny światowej (1914—1918 rok), którzy dotychczas nie złożyli życiorysów, proszeni są o składanie ich na ręce płk. Langnera — Biuro Ogólno-Administracyjne Min. Spr. Wojsk. Warszawa, Nowowiejska 1|3B.

Popierajcie Ruch Strzelecki

Przemysł technochemiczny, środkiem zaradczym
w dobie przesilenia gospodarczego

Co to jest przemysł technochemiczny? Przemysłem technochemicznym,—lub drobnym przemysłem chemicznym, — nazywamy gałąź przemysłu chemicznego, poświęconą wytwarzaniu artykułów chemicznych codziennej potrzeby, — jak pasta do obuwia i metali, smary do skór i pasów, kity i kleje, płyny do czyszczenia wzgl. wywabiania plam,—mydła,— proszki mydlane i. w. in. artykułów. Charakterystyczną cechą tego przemysłu jest to,—iż przemysł ten może być wykonywany w skali nawet bardzo małej bez uszczerbku swej rentowności, — a dalszą cechą zupełne obchodzenie się tego przemysłu bez maszyn i urządzeń specjalnych, (oprócz bardzo nielicznych przyborów i zadowolenie się naczyniami i przyborami gospodarstwa domowego.

Mając więc wszystkie materjały, — i dokładny przepis fabrykacji — można taką wytwórczość uruchomić, — i wytwarzając z początku mało, — przechodzić w miarę powodzenia, na wytwórczość większą. W ten sposób można zapewnić sobie — narazie uboczny—a potem główny zarobek.

Wywody powyższe zachęcą zapewne niejednego zdolnego przedsiębiorczego człowieka, — do bliższego zapoznania i zajęcia się tą gałęzią przemysłu.

Zaraz jednak wysunie się kilka kwestyj, które wypadałoby omówić, niechcąc zrażać nowych kandydatów na wytwórców.

Przedewszystkiem powstanie pytanie, — czy koszt nabycia surowców i niezbędnych urządzeń,— nie przekroczy, — jego sił finansowych.

Następną kwestją będzie wątpliwość czy wyrobiony towar będzie mógł konkurować ceną,—z takiemi towarami—obcego lub krajowego pochodzenia, — wreszcie czy towar wogóle „pójdzie" tj. czy niema w tym artykule nadprodukcji?.

Kwestję pierwszą bardzo łatwo załatwić, przytaczając iż w przemyśle technochemicznym sięga koszt urządzenia zupełnego — pojedyńczego artykułu od 150 —600 zł., a przy artykułach wytwarzanych na nieco większą skalę,—do 2000 zł.

Druga kwestja nie istnieje właściwie, gdyż wprawdzie koszt materjałów w wytwórniach dużych jest mniejszy niż ten sam koszt w małych wytwórniach, natomiast wytwórnie małe pozbawione są kosztów handlowych które znacznie obciążają towar dużych wytwórni.

Wreszcie kwestja nadprodukcji nie wchodzi wcale w grę. Bardzo wiele rodzajów towarów technochemicznych przywozimy z zagranicy, — prócz zaspokojenia zapotrzebowania naszego przez własną wytwórczość. Możemy więc zredukować niepotrzebny zupełnie przywóz, przez zastąpienie go własną fabrykacją.

Wreszcie, przy przejściu już do samego omawiania wytwórczości — zjawi się najważniejsze pytanie, — co wytwarzać?

Pytanie to można rozstrzygnąć jedynie — po zbadaniu dwu ważnych momentów: 1) jak wysokim jest wkład początkowy, oraz 2) jakie są warunki miejscowe. — np. jakie towary idą w danej miejscowości, — czy są może jakieś specjalne materjały na miejscu i t. p.

Najlepiej będzie. — gdy początkujący przemysłowiec (nie będący zwykle fachowcem), zwróci się do jakiegoś chemika — technologa i poprosi go o poradę — i zaprojektowanie oraz urządzenie pewnego rodzaju fabrykacji. Honorarjum takiego doradcy, nie będzie duże, — a musiałby on zobowiązać się do dostawy wszystkiego, co do danej fabrykacji jest potrzebne i do wyuczenia właściciela, — tak, aby ten mógł śmiało sam rozpocząć wytwarzanie.

Należałoby jeszcze parę słów poświęcić kupieckiej stronie takiego przedsiębiorstwa.

O ile przedsiębiorca nie rozporządza większymi środkami pieniężnemi, — to sprzedaż hurtownikom, w celu zaopatrzenia detalistów lub wprost konsumentów — jest wykluczona, — i fabrykant musi nawiązać bezpośredni kontakt z odbiorcą wzgl. konsumentem. Kontakt taki nawiązuje przez odprzedawców, których angażuje drogą drobnych ogłoszeń w pismach.

Sprzedawca otrzymuje zwykle towar na własny rachunek — co jeszcze bardziej zniża ryzyko fabrykanta. Sprzedając towar wprost odbiorcom, — reklamuje sprzedawca towar ten jednocześnie — gdyż o ile towar jest dobry, to konsument zażąda go w odpowiednim składzie który będzie towar ten brać od fabrykanta za gotówkę, przyczem sprzedawca powinien otrzymać prowizję.

Oczywiście iż podany sposób, nie jest uniwersalny, — należy go zastosować do rozmaitych artykułów — chodziło tutaj tylko o przekonanie się — iż wytwórca nie musi dysponować dużym kapitałem, że natomiast musi umieć przystosować się do posiadanych środków, — i potrzeb rynku.

Rekord pobożności

Granicę wytrzymałości ludzkiej z dnia na dzień rozluźniają się, oddalając się coraz bardziej i coraz szybciej od ogólnie przyjętych i uznanych pomiarów ludzkich możliwości.

Ostatnio Japonja dostarcza nam ciekawszego przykładu, tem ciekawszego, iż rzecz się ma nie na sali tanecznej, nie w szklanej trumnie głodomora, czy „bezsennika", lecz przy grobie zmarłego cesarza Japonji, gdzie dwudziestu kilku inwalidów modli się o lepsze jutro dla siebie.

Wydano niedawno w Japonji dekret, mocą którego wielu weteranów i inwalidów różnych wojen pozbawiono zasiłków, będących podstawą ich utrzymania. W odpowiedzi na to rozporządzenie, byli bohaterowie podnieśli bunt, ale bunt zgoła osobliwy.

O[illegible] dwudziestu pięciu wyb[illegible]nych na och[illegible]tnika, weteranów i inwalidów japońskich udało się na grób poprzedniego cesarza, by modlić się o uchylenie dekretu tak długo, aż rząd rozporządzenie swe cofnie. Pobożni wojacy wytrzymali na deszczu siedemdziesiąt dwie dwie godziny, nie jedząc przez ten czas i nie ruszając się z miejsc. Powiadają dzisiaj, iż wytrzymaliby znacznie dłużej, ale byłoby to bezcelowe, gdyż po upływie siedemdziesięciu dwuch godzin rząd japoński wprowadził do powyższego dekretu liczne zmiany równające się w praktyce zupełnemu zniesieniu rozporządzenia.

Radjoprogram:

Środa 2.IX.31.

12.10. Muzyka z płyt gramofonowych. 15.25. „Wśród książek". 16. „Zagadki i szarady" — podyktuje p. Henryk Ładosz 16.15. Opowiadania Mieczysława Jarosławskiego — „Polowanie na krokodyle i żyrafy". 16.30. Muzyka. 16.50. „Radjokronika". 17.15. Muzyka z płyt gramofonowych. 17.35. Odczyt. 18. Koncert orkiestry P. R. pod dyrekcją Józefa Ozimińskiego. 19.20. Muzyka z płyt gramofonowych. 19.40. Skrzynka Pocztowa Rolnicza — korespondencję omówi inż. W. Tarkowski. 20. Prasowy Dziennik Radjowy. 20.15. Koncert. 21. Kwadrans literacki — „Zapis" — humoreska Macieja Wierzbińskiego. 21.20. Dalszy ciąg koncertu. 22. Feljeton p. t. „U progu moich wspomnień" — wygł. Wanda Siemaszkowa. 23.30. Muzyka lekka i taneczna.

Czwartek 3.IX.31

12.10. Muzyka z płyt gramofonowych. 15.25 Odczyt p. t. „Djeta w wieku starszych" — wygłosi p. Marja Morżkowska 16.00 Muzyka z płyt gramofonowych 16.5- Odczyt p. t. „Psychologja szkoły—tragiczne konflikty" — p. J. Ress 17.15 Muzyka z płyt gramofonowych 17.35 Odczyt 18.00 Koncert — wykonawcy: Marja Wolkomirska i Adam Stromberg 19.20 Muzyka z płyt gramofonowych 20.00 Prasowy Dziennik Radjowy 20,15 Koncert muzyki lekkiej — Orkiestra P. R., Mieczysław Fogg i M. Wolkomirska 21.30 Słuchowisko 22.00 Feljeton p. t. „Dusza żołnierza"—wygłosi kpt. Apolonjusz Zarychta 22.15 Dodatek do Prasowego Dziennika Radjowego 22.30 Koncert z Katowic 23.00 Muzyka lekka i taneczna.

Życie gospodarcze

Opinja sfer gospodarczych o naszem położeniu finansowem

Ogłoszona w tych dniach przez Instytut Badania Konjunktur Gospodarczych i Cen, charakterystyka położenia wzbudziła w sferach gospodarczych nader ożywioną dyskusję. Przedstawiciele naszego życia gospodarczego, naogół uważają

charakterystykę Instytutu za zbyt pesymistyczną i w pewnych momentach za spóźnioną. Dotyczy to zwłaszcza wspomnianej przez powyższą charakterystykę oceny rynku finansowego

odpływu kapitałów polskich zagranicę i nawet wysokości cyfr, przez sprawozdanie przytoczonych.

Dyrektor Związku Banków p. Stanisław Skonieczny w rozmowie z przedstawicielem Agencji „ISKRA" wyraził swą opinję o tej sprawie w sposób następujący.

— Odpływ wkładów z banków polskich zaznaczył się istotnie w drugiej połowie maja b. r. i trwał z mniejszemi lub większemi odchyleniami w ciągu czerwca i lipca. W okresie tym z banków, należących do Związku

odpłynęło około 170 miljonów złotych

wkładów, czyli, że ogólna ich suma zmiejszyła się z kwoty 850 miljonów do 675 miljonów złotych.

— Jaka przyczyna, zdaniem pana dyrektora, spowodowała to zjawisko?

— Przyczyną odpływu wkładów z naszych banków było przedewszystkiem załamanie się znanej wiedeńskiej instytucji finansowej „Creditanstalt", dalszy zaś jego rozwój nastąpił w związku z wybuchem kryzysu finansowego.

W sierpniu na rynku finansowym nastąpiło zupełne odprężenie. W wyniku więc ten przetrwany kryzys dał dalszy wzrost zaufania do banków, które potrafiły tak skutecznie opanować położenie i wykazać tak wielką odporność, zwłaszcza zarysowującą się jaskrawo w porównaniu z potężnemi instytucjami bankowemi krajów sąsiednich. W tem oświetleniu, ostatnie sprawozdanie Instytutu Badania Konjunktur Gospodarczych i Cen, zdaje się być znacznie przesadzonem. **Zwłaszcza wątpliwa się wydaje kwota odpływu kapitałów szacowana przez Instytut**

na około półmiljarda złotych.

Jak wykazałem powyżej, odpływ kapitałów z banków związkowych wyniósł w ciągu tego czasu tylko 175 miljonów, a cyfra ta powinna być miarodajną, gdyż niewątpliwie większość kapitałów znajduje się w bankach, należących do Związku.

Giełda pieniężna

Na zebraniu giełdy walutowo—dewizowej w Warszawie banknotami dolarowemi obracano po kursie 8.92 i pół.

Wypłata telegraficzna na Nowy Jork 8.925.

Notowano dewizy:

Bruksela—124.50, Londyn — 43.39,25, Nowy Jork — 8.921, Paryż— 35.00, Praga — 26.43 i pół, Zurych — 173.72, Wiedeń — 125.48, Medjolan — 46.71.

Dokonywano tranzakcji marką niemiecką po kursie 211.60.

W obrotach pozagiełdowych kurs dolara gotówkowego utrzymał się na poziomie kursu oficjalnego, a mianowicie 8.92 i pół; rubel złoty 4.76, rubel srebrny 1,48, bilon 0.72, czerwoniec 3,35.

AKCJE. Bez zmiany.

Papiery Procentowe 4 proc. pożyczka inwestycyjna zwykła 83, 3 proc. pożyczka konwersyjna 44 i pół, 7 proc. pożyczka stabilizacyjna 68—69 i pół, 10 proc. poż. kolejowa 107—106 i pół, listy zastawne i obligacje banków państwowych — bez zmiany.

LEKARZ—DENTYSTA
J. Szmigielski
przeprowadził się
na Rynek—Kościuszki, 13 m. 8
front, nad „Polgumem"
Tel. 5-86.
671-30

OKAZJA!
Dziesięcina placu na Antoniuku fabrycznym
za 5.000 zł. do sprzedania.
Wiadomość: Białystok, ul. Poprzeczna 7.
666—1

Towarzystwo Białostockiej Manufaktury
EUGENJUSZ BECKER i S-ka
Spółka Akcyjna
BIAŁYSTOK
fabryka jedwabiów i pluszów
TELEFONY: gabinet dyrektora 14-06, biurowy 2-79
Adres telegraf. „JEDWAB"
Rachunek Żyrowy w Banku Polskim w Białymstoku
Rachunek Żyrowy w Banku Gosp. Kraj. w Białymstoku

E. L. GOLDBERG
Lekarz dentysta
ul. Sienkiewicza 34 (róg Nadrzecznej)
tel. 7-67. 664—5
powróciła
i przyjmuje od 10—2 i 4—8 wiecz.

„AUTOSKŁAD"
części zamienne „Ford" i „Chevrolet"
posiada stale na składzie
wszystkie części
Białystok,
Sienkiewicza Nr. 3-a
Ceny konkurencyjne
603—3b

GWAŁTOWNY ZWROT
Londyńska niespodzianka — Rząd koalicji narodowej — Mac Donald a Labour Party -- Nowy Rząd a kryzys finansowy

Dymisja rządu Labour Party w Angiji nie była w samej rzeczy niespodzianką. Już w roku 1929, kiedy z wyborów parlamentarnych Partja Pracy wyszła jako relatywnie najsilniejsze stronnictwo i kiedy partja ta utworzyła rząd, było do przewidzenia, że rząd ten długo się nie utrzyma. Występując przeciwko Baldwinowi, Partja Pracy wskazywała w czasie kampanji wyborczej na wzrastające bezrobocie i nędzę robotników, na upadający przemysł i t. p. Już wówczas spodziewano się, że ani rząd robotniczy nie będzie w stanie rozwiązać tych problemów i zadowolić masy, które włożyły w ręce Labour Party ster rządów i że dlatego po pewnym czasie musi ustąpić. Mac Donald jednakowoż stosunkowo długo rządził. Półtora roku niespełna upłynęło od czasu wyborów i przez ten czas rząd jego potrafił pokonywać wszelkie trudności, a udawało mu się to dlatego, że inne partje, liberali i koserwatyści nie życzyły sobie objęcia rządów i dlatego też nie zwalczały gwałtownie rządu Partji Pracy; Mac Donald prowadził politykę tak, aby jaknajdłużej utrzymać rząd w swych rękach, czego dowodem jest ten fakt, że i dziś stanął na czele rządu koalicyjnego, nie bacząc na to, że stanowisko to stwarza zatarg pomiędzy nim a Partją Pracy, której od szeregu lat jest przywódcą.

Mac Donald nie zwracał uwagi na to, że wśród jego wyborców panuje niezadowolenie z jego polityki. Chodziło mu o wyższe interesy państwa i dla nich poświęcił swą popularność i skorzystał ze wszystkich środków t. j. zgodził się na obniżkę płac i zapomóg dla bezrobotnych.

To ostatnie spotęgowało kryzys w partji i spowodowało dymisję rządu.

Może poraz pierwszy w dziejach parlamentaryzmu angielskiego rząd obalony został nie przez opozycję, ale przez własnych stronników, a co jeszcze bardziej jest ciekawem, po dymisji tego rządu utworzona została pierwsza koalicja, jaka kiedykolwiek kierowała losami Wielkiej Brytanji.

Nowoczesny system gospodarczy i jego wpływy społeczne spowodowały już wiele zmian w konserwatywnych i tradycyjnych praktykach rządowych, znikł tradycyjny system dwóch stronnictw, zniknęła tradycyjna rola króla, który rozstrzygał pomiędzy dwoma stronnictwami, a obecnie znika i dawniejszy system tworzenia rządu przez jedno stronnictwo. Powstaje rząd zjednoczenia narodowego, a raczej rząd współpracy narodowej. Mac Donald, wierny swym postanowieniom pozostaje nadal na czele rządu otaczając się czterema konserwatystami, trzema byłymi labourzystami i dwoma liberałami. Nie jest to koalicja w rodzaju koalicyj rządowych, jakie spotykamy w państwach kontynentalnych. Jest to raczej rząd indywidualności. Lord Sankey jako lord kanclerz, lord Amurlee jako podsekretarz lotnictwa i Philip Snowden jako kanclerz skarbu, dalej wszyscy labourzyści zasiadają w rządzie tak jak i Mac Donald tylko osobiście, nie będąc wyrazicielami woli partji, tembardziej, że partja się ich wyrzekła.

Czterej konserwatyści z Baldwinem i dwaj liberałowie z Herbertem Samuelem na czele uzupełniają gabinet. W kontynentalnej terminologji politycznej można powiedzieć, że nowy rząd brytyjski jest zrzeszeniem pracy dwóch stronnictw z których programem rządowym zgadza się część posłów socjalistycznych i czterech ministrów. Mac Donald i jego trzej towarzysze ponoszą dla państwa ofiarę w formie wyrzeczenia się karjery w partji politycznej i popularności wśród mas.

Rozłam Labour Party jest definitywny. Dotychczasowy minister spraw zagranicznych Artur Henderson prowadzi opozycję, stanowiącą większość partji. Opozycja zarzuca Mac Donaldowi zaparcie się zasad socjalistycznych a nawet w kołach labourzystów myślą o wykluczeniu Mac Donalda z partji. Jeżeli to nastąpi, to nie jest wykluczonem, że w Angiji powstanie jeszcze jedna partja, tak, że w państwie tym będą działały nie dwie jak dawniej i nie trzy jak ostatnio, ale cztery stronnictwa polityczne. Kryzys rządowy w Angiji jest w swej istocie właściwie kryzysem udziału socjalistów w rządach państw kapitalistycznych. Mac Donald motywował swój projekt sanacji finansowej i z tem połączonej redukcji zapomóg dla bezrobotnych koniecznością wznowienia stabilizacji finansowej, podparcia libry i koniecznością ładu w życiu gospodarczem. Większość Labour Party jest jednakowoż zdania, że ani w tym wypadku nie wolno dotykać życiowych potrzeb klasy robotniczej, że udział socjalistów w rządzie, uważany jako złe konieczne nie powinien nigdy posuwać się tak daleko.

Nowy rząd współpracy narodowej ma charakter przejściowy, prowizoryczny. Należy przypuszczać, że po przeprowadzeniu sanacji finansów dojdzie do rozpisania nowych wyborów, których wynik obecnie nie da się przewidzieć. Możliwem jest, że w wyborach zwyciężyłaby partja konserwatystów, która utworzyłaby rząd bez udziału innych stronnictw.

Plan sanacji finansowej przewiduje przedewszystkiem pokrycie deficytu budżetowego, wynoszącego 120 miljonów liber sterlingów. Na pokrycie to uzyska się 68 miljonów przez zarządzenie oszczędności a 52 miljony przez zaprowadzenie nowych podatków. Przez doprowadzenie do porządku budżetu państwowego odnowione ma być zaufanie zagranicy a temsamem zapobiegnie się wywozowi kapitału z państwa, czego świadkiem byliśmy niedawno, kiedy dwukrotnie bezskutecznie podniesiono stopę dyskontową. Już wówczas amerykańskie Federal Reserve Bank jako warunek przedłużenia kredytów domagały się, aby zarządzono oszczędność i zrównoważono budżet.

Dla przeprowadzenia koniecznych reform finansowych nowy rząd ma w parlamencie zapewnioną większość. Z 614 członków dzisiejszego parlamentu jest 286 labourystów, 260 konserwatystów, 60 liberałów i 8 niezależnych. Oficjalnie zaznacza się, że Macdonald popierać będzie 80 labourzystów, ale wobec ostrego kursu Partji Pracy należy przypuszczać, że liczba posłów socjalistycznych popierających Mac Donalda będzie o połowę mniejsza. Jest możliwem, że również nie wszyscy liberałowie będą za rządem. Pomimo to jednakowoż rząd będzie rozporządzał większością 350 głosów, przeciw 250. Przy poparciu tej większości Mac Donald mógł zrealizować plan, który spowodował jego klęskę w łonie swej partji. Zdaje się że wielka rola polityczna Mac Donalda w Wielkiej Brytanji jest już skończona, bowiem wykluczonem jest aby polityk ten wstąpił do partji liberalnej lub konserwatywnej a wśród wyborców socjalistycznych nie będzie już miał powodzenia. Jego obrona jest zbyt skomplikowana i nikt z dawnych jego wyborców go nie zrozumie, że swem postępowaniem chciał zapobiec katastrofie, jaka dotknęłaby klasę robotniczą.

Z niedzielnych zawodów sportowych w Białymstoku

Wyniki okręgowych mistrzostw strzeleckich okręgu III

W niedzielę odbyły się na boisku sportowem w Zwierzyńcu zawody lekkoatletyczne o mistrzostwo okręgu Związku Strzeleckiego.

Wyniki zawodów są następujące:

Bieg 100 m. Sławian, Białystok, w czasie 11,6 sek. (nowy rekord); Tylodziecki, Grodno, 12 s.; Lisowski, Grajewo, 12,4 s.

Rzut dyskiem. Gierutto, Grodno, 33 m. (nowy rekord); Hake, Białystok, 32,75 m.; Wakuluk, Wołkowysk, 32,06 m.

Skok o tyczce. Jadkowski, Grodno, [illegible] m. (nowy rekord); Giedgoft, Wołkowysk, 3,18; Hake, Białystok, 2,98.

Skok wzwyż. Giedgoft, Wołkowysk, 1,70 m.; Gierutto, Grodno, 1,60; Cichocki, Białystok, 1,55.

Bieg 800 m. Bojkiewicz, Grodno, 2.8.8 (nowy rekord); Kuncewicz, Grodno, 2,9; Michalak, Wysoko-Maz., 2,10.

Pchnięcie kulą. Gierutto, Grodno, 11.51 m. (nowy rekord); Wakuluk, Wołkowysk, 10,92; Marcinkiewicz, Grodno, 10,69.

Skok w dal. Giedgoft, Wołkowysk, 6.50 m. (nowy rekord); Cichocki, Białystok, 6,29; Jodkowski, Grodno, 5,87.

Rzut oszczepem. Hake, Białystok, 46,87 m. (nowy rekord); Praczukowski, Wysoko-Maz., 44,34; Woroszyło, Białystok, 42 m.

Bieg 3.000 m. Kuncewicz, Grodno, 10.12 4; Półtorak, Białystok, 10 12.6; Żmiejka, Białystok, bez czasu.

Sztafeta 4 : 100. Białystok, 49,1; Wołkowysk, 51,9; Wysoko-Maz., 52,4.

Panie

Rzut dyskiem. Onuszkówna, Grodno, 28,72 m.; Kudaszewiczówna, Białystok, 26,65; Dąbrowska, Białystok, 24,78.

Bieg 60 m. Daszutówna, Białystok, 8,9; Obuchowiczówna, Grodno, 9,4; Kudaszewiczówna, Białystok, 9,6.

Skok wzwyż. Daszutówna, Białystok, 1,25; Onuszkówna, Grodno, 1,20; Kudaszewiczówna, Białystok, 1,20.

Pchnięcie kulą. Dąbrowska, Białystok, 9,23 (nowy rekord); Onuszkówna, Grodno, 8,87; Kudaszewiczówna, Białystok, 8,77,5.

Sztafeta 4 : 75. Białystok, 46; Grodno, 46,2.

Zawody zaszczycił swą obecnością p. Wojewoda Kościałkowski, śledząc z zainteresowaniem przebieg zawodów.

Popierajcie L.O.P.P.

Posiedzenie Rady Miejskiej

W dniu 3 bm. odbędzie się posiedzenie Rady Miejskiej m. Grodna.

Porządek dzienny m. in. obejmuje:

Sprawy prolongaty pożyczek.

Przyjęcie umowy, zawartej pomiędzy Magistratem m. Grodna a firmą „RSEA", na dostawę turbozespołu dla elektrowni miejskiej.

Uchwalenie przepisów o oczyszczaniu kominów na terenie m. Grodna.

Wprowadzenie zmian do pobieranych opłat karnych za badanie produktów mięsnych, pochodzących z potajemnego uboju.

Wprowadzenie zmian do pobieranych opłat za ubój wieprzy w rzeźni miejskiej.

Uchwalenie przepisów dotyczących połączeń urządzeń wodociągowych nieruchomości z siecią wodociągów miejskich w Grodnie i opłat za wodę.

Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej z wykonania budżetu m. Grodna na r.1928/29.

Dyskusja nad sprawozdaniem Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej (nad odczytanemi protokułami tejże Komisji podczas posiedzenia Rady Miejskiej w dniu 27 maja 1931 roku (patrz protokuł № 6/46).

Rozszerzenie przestrzeni placu pod targowisko zwierzęce na rynku Skidelskim.

Udzielenie urlopu wypoczynkowego Prezydentowi miasta panu Maurycemu O'Brien de Lacy,

Interpelacje.

Echa zawodów wioślarskich

Ostatni numer „Ilustr. Kurjera Codz." umieszcza dłuższą korespondencję, poświęconą sportom wodnym w Wilnie i Grodnie, poruszając m. in. ostatnie regaty wioślarskie, które odbyły się w Grodnie.

Czyni zaś to w sposób, budzący daleko idące zastrzeżenia i wymagający zajęcia zdecydowanego stanowiska przez organizatorów regat i złożenia przez nich oświadczenia w tej sprawie.

Przedewszystkiem „Kurjerowi" dziwnem się wydaje, że gdy inne obsady walczyły w przedbiegach o dopuszczenie do finału, obsady grodzieńskie zawsze wylosowywały, nie walcząc o odpowiednie miejsca. Oczywiście, że jest to aluzja niczem nie poparta, jednak pominąć jej milczeniem nie można.

Dalej znajdujemy następujący ustęp:

„Pozatem jeszcze przykrzejsze wrażenie wywołał fakt, jaki zdarzył się w biegu czwórek. Jedna z wioślarek złamała wiosło i obsada wileńska musiała oddać zwycięstwo bez walki grodniankom. Jak później stwierdzono, wiosło nosiło ślady nadcięcia drutem, przez jakiegoś usłużnego zwolennika grodzieńskiej obsady".

Nie wiem, jak było w rzeczywistości. Jeżeli jednak tak było jak „I. K. C." podaje, to już wprost przez kurtuazję należało bieg unieważnić i powtórzyć.

S.

Komitet obywatelski pomocy bezrobotnym

W dniu 2 września b. r. o godzinie 20 w Magistracie odbędzie się organizacyjne posiedzenie Obywatelskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Grodnie.

Klub urzędników państwowych

Zarząd Koła S.U.P. w Grodnie uznając potrzebę uruchomienia ogólnego ogniska urzędniczego, w którem każdy urzędnik bez względu na swoją przynależność organizacyjno—zawodową mógłby wolne chwile oderwać od codziennych trosk i zajęć, otwiera w dniu 1 września 1931 „Klub Urzędników Państwowych", który się będzie mieścił w dotychczasowym lokalu S. U. P. przy ulicy Listowskiego 14/1.

Prace nad nadaniem odpowiedniego wyglądu i urządzeniem przyszłego Domu Urzędniczego są już na wykończeniu i we właściwym terminie całkowite urządzenie zostanie oddane do dyspozycji koleżanek i kolegów.

Klub będzie posiadał:

Bibjoteką, liczącą 2,000 tomów, czytelnią, gdzie będą się znajdowały niemal wszystkie dzienniki i tygodniki, bilard piramidowy, pokój do gry w karty i szachy, pokoje bufetowy i jadalny, oraz salę taneczną.

W niedziele i dnie świąteczne w porze obiadowej t. j. od godziny 13—16 ej będzie przygrywał zespół muzyczny.

Pozatem będzie czynny aparat radjowy.

Członkiem Klubu może zostać każdy urzędnik po złożeniu deklaracji i wpłaceniu tytułem wpisowego kwoty 1 zł. Składki miesięczne wynoszą dla urzędników do IX st. — 1 zł. a od VIII — zł. 1 50.

Członkowie S.U.P. są automatycznie Członkami Klubu.

Publiczna Szkoła dokształcająca Zawodowa w Grodnie

Istniejąca od paru lat na terenie Grodna Publiczna Dokształcająca Szkoła Zawodowa w pierwszych dniach września br. rozpoczyna swoją działalność.

Wszyscy więc terminatorzy i uczniowie warsztatów rzemieślniczych handlowych i przemysłowych, którzy mają ukończone 4 kl. szkoły powszechnej winni uczęszczać do wspomnianej szkoły.

Obowiązuje to jednakowo chłopców i dziewcząt.

Zapisy odbywają się w dn. 1, 2, 3 września br. w Szkole Rzemiosł przy ul Podolnej № 37 w godz. 6—7 popoł.

Pracodawcy winni pamiętać o tem, że ich obowiązkiem jest swoich pracowników posłać do szkoły.

Za nieprzestrzeganie tego obowiązku grozi kara administracyjna.

RODZICE!

Rozpoczynając z Bogiem rok szkolny pamiętajcie — o OSZCZĘDNOŚCI —

W dzisiejszych trudnych czasach, każdy może zaoszczędzić sporo pieniędzy kupując wszystkie potrzebne artykuły jak:

Podręczniki szkolne używane z rabatem do 50 proc.
Przybory rysunkowe
Materjały piśmienne
Teki, tornistry
portfele płócienne
skórzane
Po cenach fabrycznych

Jest to możliwe tylko w księgarni i składzie materjałów piśmiennych

E. IBERSKIEGO

DOMINIKAŃSKA 29
vis a vis hotelu „Europa"
gdzie są najniższe ceny

Księgarnia nabywa również podręczniki używane, płacąc najwyższe ceny, oraz zmienia na inne.

Zakupującym materjały piśmienne dodaje się bezpłatnie „Mój dziennik" lub „Przyjaciel szkolny" na 1931|32 r.

Spisy książek używanych we wszystkich szkołach wydaje się na miejscu bezpłatnie.

KUPUJCIE TYLKO WYROBY KRAJOWE!

Kradzieże

Łytkin Leon, zamieszkały we wsi Blizna, gm. Szczebra-Olszanka, pow. augustowskiego, zameldował o kradzieży na jego szkodę kożucha wartości 50 złotych podczas snu, gdy wracał z Grodna do domu.

Dochodzenie prowadzi II Komisarjat przy udziale tut. Wydziału Śledczego.

Lekarz-dentysta

NENKES

Przy gabinecie laboratorjum sztucznych zębów
godziny przyjęć od 9 rano do 7 wieczór.
GRODNO, ul. Orzeszkowej 9, (gmach Poczty

WĘGIEL PO CENIE 6 zł. 80 gr.

Za 100 kg. łącznie z dostawą do domu
z pierwszorzędnych kopalń
bez miału i kamieni
dostarcza w każdej ilości
ZJEDNOCZENIE ROLNICZO-HANDLOWE
w GRODNIE ul. NARUTOWICZA 19 tel. 300.

Dźwiękowiec
POLONJA
Pocztowa 4.
Seans: godz. 6, 8, 10.15.

Dziś.
JANET GAYNO i CHARLES FARRELE
w potężnym filmie dźwiękowo śpiewnym p. t.
„MOJE SŁONECZKO"

Kino
APOLLO
Dominikańska 26
Seans: godz. 6, 8 i 10.15.

BRYGIDA HELM, PAWEŁ WEGENER
i IWAN PETROWICZ
w wielkim filmie p. t.
„ALRAUNE"
podług światowej sławy HANSA HEINZA EWERSA.
Reżyserował HENRYK GALEEN.

KINO
„PALACE"
Orzeszkowej 13.

Druga i ostatnie serja
Niezapomniany WILLIAM DESMOND
w wielkim dramacie sensacyjnym p. t.
„DJABELSKI PAZUR"
Ponadto: wesoła komedja

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI
Powiatu Grodzieńskiego

Wydaje pożyczki na cele gospodarcze, dyskontuje weksle, otwiera rachunki czekowe i bieżące, załatwia zlecenia inkasowe.

Przyjmuje wkłady oszczędnościowe terminowe i na każde żądanie na najdogodniejszych warunkach.

za całość i bezpieczeństwo wkładów gwarantuje Sejmik Grodzieński całym swoim majątkiem i dochodami.

KASA STEFCZYKA w GRODNIE

Spółdzielnia Rolniczo-Kredytowa z nieograniczoną odpowiedzialnością
ul. Listowskiego Nr. 45, telefon Nr. 259.

Udziela swym członkom POŻYCZEK i KREDYTU na wszelkie potrzeby gospodarcze

Przyjmuje na wysokie oprocentowanie i wolne od podatków

Wkłady: Oszczędnościowe, wkłady w walutach obcych, otwiera rachunki bieżące (czekowe), załatwia inkaso weksli i frachtów, oraz wszelkie operacje bankowe w zakres działalności spółdzielni kredytowych wchodzące.

Biuro Próśb i Podań
przy Sejmiku Powiatowym w Grodnie
przy ul. Orzeszkowej 3 wejście z podwórza.
Czynne codziennie od godz. 10 do 2 pp. prócz dni świątecznych.

ZAKŁAD ELEKTRO-MECHANICZNY
M. OLEJKIEWICZ
Grodno, Orzeszkowej 32
FIRMA KONCESJONOWANA

Przyjmuje zamówienia na wszelkie roboty wchodzące w zakres elektrotechniki i mechaniki jak: remonty, przewijanie i ustawianie prądnic, silników prądu stałego i zmiennego, wszelkich przyrządów i aparatów elektromedycznych i mechanicznych.

Naprawy, instalowanie RADJO odbiorników, przewijanie transformatorów m. cz. magnesowanie głośników i słuchawek.

Naprawy akumulatorów, wymiana płyt i elektrolitu.
Wykonanie solidne i terminowe.

Konto P. K. O.
Nr. 68425.

CENA PRENUMERATY: miesięcznie z odnoszeniem do domów, lub przesyłką pocztową - - 4 zł.

CENY OGŁOSZEŃ: za wiersz milimetrowej wysokości przed tekstem — 70 gr.; w tekście—80 gr.; za tekstem—25 gr.; kronika reklamowa, komunikaty—15 za wiersz redakcyjny; drobne — 20 gr. za wyraz. Do tych cen dolicza się za ogłoszenia cyfrowe i tabelaryczne 50 proc. drożej; z zastrzeżeniem miejsca—25 pro drożej. Nekrologi 50 proc. taniej, dla poszukujących pracy — 50 proc. zniżki. Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada. Układ ogłoszeń przed tekstem 5% łamowy, za tekstem 10% łamowy. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu druku ogłoszeń.

Konto czekowe P. K. O. Nr. 68.425. Redakcja i Administracja: ul. Pocztowa 13

Wydawca: Tow. Wydawnicze. Polska Drukarnia w Białymstoku, Sp. Akc., Białystok, ul. Ś-go Rocha 3. Redaktor odpowiedzialny: **Wacław Piotrowski**